

Слід зазначити, що майже на всіх етапах роботи з персоналом менеджером департаменту управління персоналом необхідно дотримуватись принципів з забезпечення кадрової безпеки підприємства. Обов'язки з виконання повноважень з забезпечення кадрової безпеки підприємства покладені як на лінійних менеджерів з підбору, адаптації і кадрового адміністрування так і на службу безпеки підприємства у цілому.

Спрощено побудову бізнес-процесу забезпечення кадрової безпеки підприємства можна розглядати вбудованою в етап підбору персоналу.

На рис. 3 наведено фрагмент схеми бізнес-процесу забезпечення кадрової безпеки підприємства на етапі прийому кандидатів на роботу.

Отже, кадрова безпека є складовою більше широкого поняття економічна безпека підприємства. Кадрова безпека промислового підприємства будується за декількома напрямками: чітке дотримання прописаних мір при прийомі нового персоналу, програма адаптації, створення сприятливого середовища для лояльності співробітників до компанії й розробки напрямів з ведення конфіденціального діловодства, а також режиму комерційної таємниці. Кадрова безпека перш за все направлена на роботу з персоналом, зі співробітниками компанії, на встановлення етичних й трудових норм, що захищають інтереси компанії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кириченко О.А., Сідак В.С. *Проблеми управління економічної безпекою суб'єктів господарювання: монографія*. К.: Університет «Крок», 2008. 403 с.
2. Бортнік С.М. Стратегічне управління розвитком персоналу в контексті забезпечення кадрової безпеки підприємства. *Економічний форум*. 2/2018. С. 331–335.
3. Егорова Л.С., Фролова П.С., Фролова О.Н. Риски и угрозы в системе кадровой безопасности организации. *Вестник КГУ им.Н.А.Некрасова*. №6, 2013 С.144-148 URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/riski-i-ugrozy-v-sisteme-kadrovoy-bezopasnosti-organizatsii>

Ребров І.В., студент групи ЕП 16-1,
Науковий керівник: **Латишева О.В.**, к.е.н,
старший викладач кафедри економіки підприємства,
ДВНЗ «Донбаська державна машинобудівна академія»

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИЧИН ЗНИЖЕННЯ ПРИТОКІВ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

Найбільшою перепоною для іноземних інвесторів в Україні за результатами опитування, проведеного міжнародною інвесткомпанією «Dragon Capital» і Європейською бізнес асоціацією для інвестування в Україну є:

- 1) широкомасштабна корупція;
- 2) відсутність довіри до судової системи;
- 3) нестабільна валюта і фінансова система на тлі погіршення інтересу міжнародних інвесторів до країн, які розвиваються;
- 4) монополізації влади олігархами і конфлікту інтересів між політиками і бізнесом;
- 5) військовий конфлікт України з Росією [8].

Як вважає голова департаменту дружби з Україною в Нижній палаті парламенту Франції Валерія Фор-Мунтян [6]: «в Україні поняття корупції охоплює набагато ширше поняття, ніж звичайне хабарництво –це також і рейдерство, тобто ризик втратити свій бізнес, адже рейдерство - це результат корупції в судовій системі, коли суд не може відновити справедливості».

Варто констатувати, що зараз питання залучення інвестицій в економіку України одне з найболючіших, оскільки зростання інвестицій в економіку країни впливає на рост і ВВП (рис. 1).

Після економічної кризи у 2008-2009 р.р. і політичних криз зі зміною влади у 2004-2005 р.р. і 2014-2015 р.р. спостерігалось зниження притоків реальних інвестицій в економіку країни (рис. 1).

Рис. 1. Динаміка ВВП України та інвестицій
Джерело: [11]

У 2018 році (рис. 1, рис. 2) ситуація з припливом інвестицій трохи покращилася, Україна навіть піднялася в рейтингу інвестиційної привабливості країн світу, що частково пов'язано з тим, що Верховна Рада прийняла законопроект, який спрощує залучення іноземних інвестицій (вже за перші

півроку 2018 р. приплив іноземних інвестицій в Україну склав 1,3 млрд. доларів). [3; 4]

Аналіз найбільших надходжень країн - інвесторів (рис. 3) дозволяє констатувати, що Росія, як це не здається дивним, вклала в економіку України більше всього коштів, в 2018 році її інвестиції склали 34,6% від усього обсягу, що частково пов'язано з докапіталізацією банків. Вкладають кошти в економіку України останні роки такі країни: Кіпр, Нідерланди, Австрія, Польща, Великобританія, Франція, Німеччина, Італія та Угорщина.

Рис. 2. Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну у 2010-2018 рр.
Джерело: [4]

Рис. 3. Найбільші надходження країн-інвесторів
Джерело: [4]

За даними Національного банку України (НБУ) за 2010-2017 роки, українці є кінцевими контролюючими інвесторами 22% прямих іноземних інвестицій (ПІ), тобто 7,9 млрд. дол. США від загального обсягу припливу ПІ в Україну за цей період (35,9 млрд. дол. США). При цьому більше 80% таких інвестицій було направлено на підприємства реального сектора. "Найбільші обсяги такого інвестування спостерігалися протягом 2010-2013 років. У цей час вони, в середньому, забезпечували близько третини чистого припливу ПІ в Україну, тоді як в 2016-2017 роках - склали лише 6,9%, а в 2014-2015 роках спостерігався чистий відтік коштів з України за такими операціями. [3]

Якщо визначати причини зниження притоків інвестицій країни у порівнянні навіть з нашими сусідами та країнами колишнього СРСР, то потрібно зрозуміти існуючі перешкоди та вади в інвестиційній політиці держави. На даний момент в країні надмірно зарегульована економіка і дуже високий рівень корупції. Поки ці питання країна не вирішить, інвестор не буде ризикувати вкладати власні кошти. Крім того, в країні немає чіткого розуміння, як і в які сфери економічної діяльності варто залучати інвесторів для економіки країни в цілому. За останні роки в нашому експорті домінують агропродукція і сировина, продукція з низкою доданою вартістю. Ще одним важливим фактором є можливість інвестування в високопродуктивні компанії, які здатні створювати подвійну вигоду: підсилювати і експорт, і внутрішнє споживання. Кращі показники ніж у нас зараз у виробничих компаній наших сусідів - Польщі, Угорщини, Словаччини, які, наприклад, найбільш залучають автовиробників або виробників техніки. І нарешті, ще одні причини нашої непривабливості – недотримання прав власності, незахищеності від рейдерів і «режим пасивного очікування». [4-8]

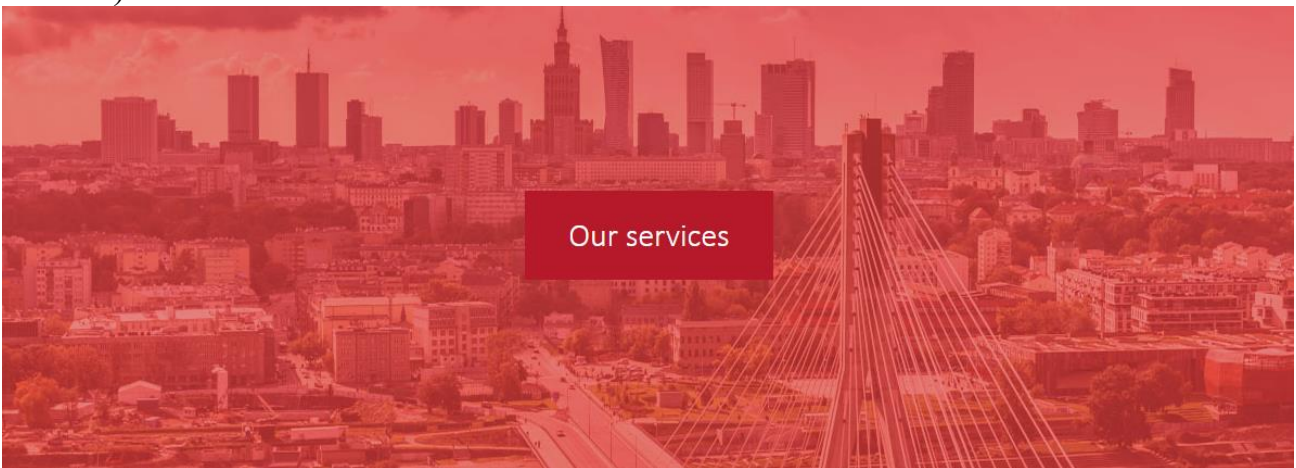
Для порівняння – такі країни, як Польща, Словаччина та Угорщина мають практично однакові інструменти для залучення інвестицій: індустріально-промислові парки з готовою інфраструктурою та особливими умовами оподаткування; фінансові організації, наприклад експортно-кредитні агентства, готові кредитувати під низькі відсотки; державні субсидії підприємствам, які бажають відкрити нові заводи і створити робочі місця. Зараз в світі країни активно пропонують інвесторам різні реальні стимули, у вигляді субсидій, грантів, податкових пільг, дешевих кредитів, готової інфраструктури. Причини обрання інвесторами Польщі, а не України зумовлені різними підходами до залучення інвесторів. Наприклад, поляки для пошуку інвестицій використовують інструментарій маркетингу. Так, щоб підвищити впізнаваність країни, Польща як й інші країни створюють власний бренд на міжнародному рівні. [4-8]

В Україні за інвестиції відповідає Офіс (агенція) зі сприяння інвестиціям, на сайті якого [1] перше, що ви побачите - це зображення корови (рис. 4), яке чітко дає зрозуміти, які інвестиції шукає Україна, тобто пріоритетної галуззю, в яку шукає інвестиції Україна – агросектор (для порівняння – «виробництво» - в кінці переліку). Однак, оскільки ВВП тісно корелює з рівнем промислового виробництва, а агросектор не може компенсувати втрату промислового сектора, тому й частка промисловості падає, то і ВВП так само показує падіння в

порівнянні з 2008 роком. [7] Для порівняння (рис. 4) – в Польщі за залучення інвестицій відповідає Польське агенство з інвестицій та торгівлі, на першій сторінці його сайту ви побачите сучасний мегаполіс (рис. 4, б).

а)

б)

Рис. 4. Перша сторінка сайту агенції «Можливості інвестування»:

а) в Україні;

б) в Польщі

Джерело: [1; 2]

В блоці «Чому інвестору потрібно інвестувати в Україну?» - «Реформи» звіту (рис. 4) - загальна інформація стосується декларацій про децентралізацію, дерегуляцію, приватизацію, навіть занадто акцентують увагу на прагнення країни подалати велику корупцію, що не достатньо, щоб переконати інвестора інвестувати в Україну. Але більш цікава інформація знаходиться в блоці: «Чому Польща?» - перше - це відгуки тих компаній, що вже інвестували в Польщу. Далі йде інформація про інвестиційні стимули. Ні слова про дерегуляцію, децентралізації, свободи бізнесу і невтручання держави. Тільки конкретні стимули, що дає Польща. Гранти видаються в двох наступних категоріях: грант на створення робочих місць і грант на відкриття виробництва. Так само, крім грантів, інвесторам надаються різні податкові стимули і фінансові кошти з європейських фондів. Далі йде інформація про створені інфраструктури. Це численні існуючі вільно-економічні зони і індустріально-промислові парки. Не місце в поле, де потрібно самому проводити водопровід, підключатися до електромереж (і не місце старого занедбаного заводу). Це придатна до роботи інфраструктура з усіма умовами для швидкого введення виробництва в

експлуатацію. Два різні країни з різними цілями і пріоритетами. Ілюзії України проти прагматизму Польщі. Тому не дивно, що Польща так далеко відірвалася від України. [1; 2]

Примітно ще те, що найбільші надходження іноземних інвесторів за сферами економічної діяльності (рис. 5) у 2016-2018 р.р. - в фінансову і страхову діяльність (докапіталізація дочерніх банків), а також оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспорту.

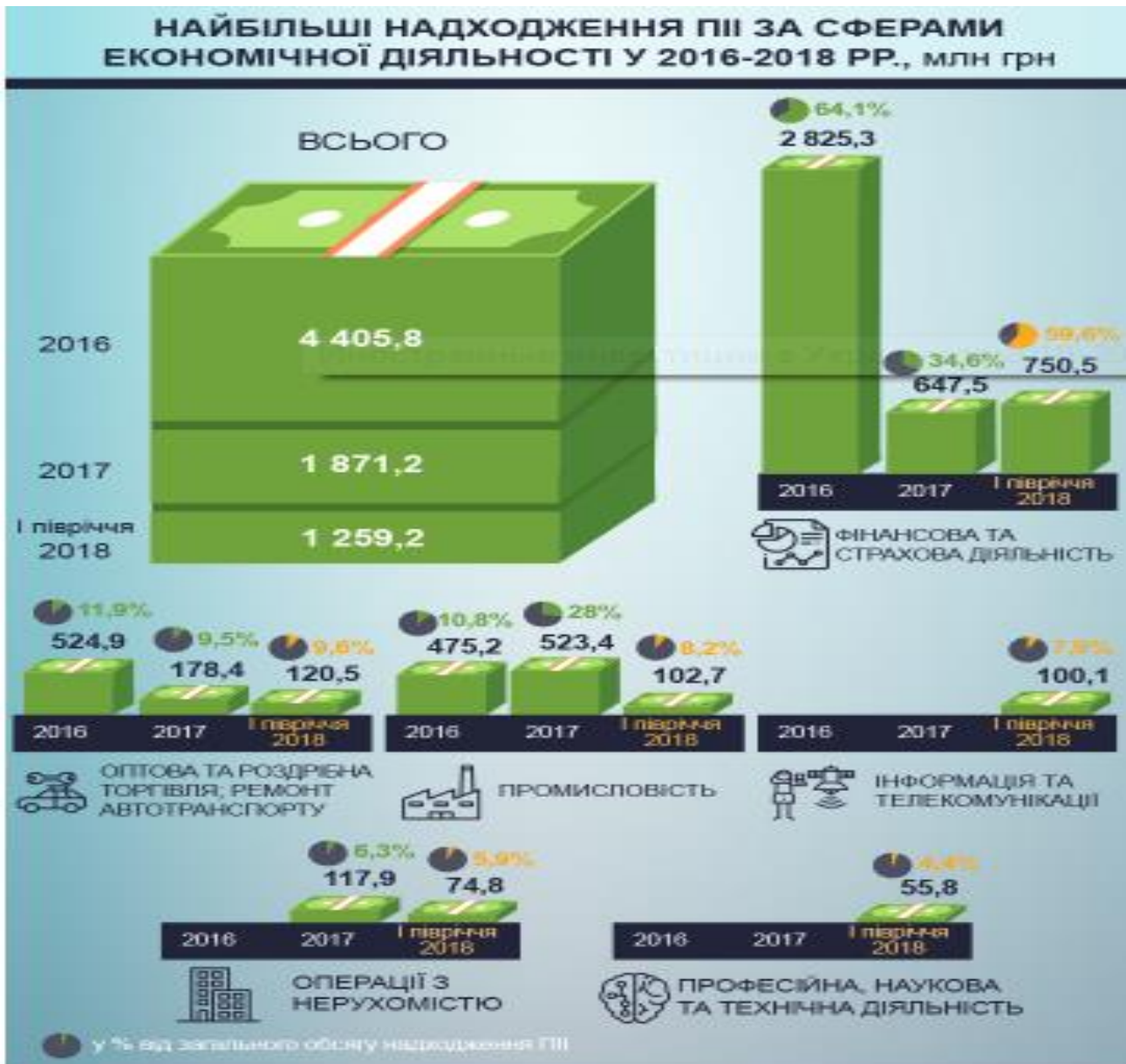

Рис 5. Найбільші надходження за сферами економічної діяльності
Джерело: [4]

Варто зауважувати додатково, що протягом багатьох років Україна закуповувала за кордоном більше товарів, ніж сама могла продати іноземцям. Інтеграція з Євросоюзом хоч й допомогла в певній мірі змінити структуру зовнішньоторговельних відносин: за 2017 рік експорт в країни ЄС зріс на 21% і склав понад 40% всіх зарубіжних поставок з України, однак на загальний

баланс імпортно-експортних операцій це зростання не вплинув. У 2017 році експорт товарів і послуг зріс на 16%, але ж і імпорт збільшився на 23,3%. Надійним способом розірвати це коло може стати стимулювання експорту вітчизняних товарів. Примітно, що зараз саме товари агропромислового комплексу та харчові продукти забезпечують більше 40% всіх експортних поставок з України. Традиційний лідер зовнішньоекономічної діяльності - гірничо-металургійний комплекс - виявився на другому місці і замикає трійку експортерів вітчизняне машинобудування. При цьому велика частина з експортних товарів відноситься до категорії продуктів з низьким ступенем переробки (зернові та олійні культури, руда, метал). Тому, для повного покриття імпорту необхідний дуже суттєвий приріст їх виробництва, який часто неможливо забезпечити на існуючих потужностях у вітчизняному гірничо-металургійному або аграрному секторі. Вирішити цю проблему могли б додаткові іноземні інвестиції, але представники цих самих іноземних інвесторів і голова місії МВФ в Україні Рон ван Роден справедливо наголошують, що «головною перешкодою для ведення бізнесу в Україні є недостатнє застосування принципу верховенства закону і недостатній захист прав власності». Другим заходом для залучення інвесторів в Україну може стати освоєння Шимановського родовища і будівництво нового гірничо-збагачувального комбінату, в який канадська компанія «Black Iron» готова вкласти до 750 млн. дол., у разі успішної реалізації цього проекту Україна могла б запропонувати іноземним покупцям понад 9 млн. тонн залізорудного концентрату, проте поки реалізація такого масштабного і необхідного країні проекту - під великим сумнівом. У всіх цих випадках розвиток існуючого залізорудного виробництва або будівництво нових подібних об'єктів дозволило б наповнити бюджет країни новими надходженнями, а валютний ринок країни - додаткової експортною виручкою. Безумовно, залізна руда не відноситься до категорії високотехнологічних товарів, але вона становить близько 6% всього експорту України. [5]

Отже, оскільки залучення іноземних інвестицій є необхідною умовою прискорення темпів економічного розвитку України, а також сприяють підтримці активізації внутрішнього інвестування, то для того, щоб змінити тенденцію погіршення інвестиційної привабливості країни, насамперед необхідні категоричні реформи, що неможливо без детінізації економіки і формування регулятивного середовища, сприятливого для будь-якого, а не лише великого бізнесу [9, с.61]. Саме тому, існує гостра потреба застосування наступних заходів: очищення судової, правоохоронної і податкової систем шляхом люстрації; боротьба з корупцією, притягнення до відповідальності високопоставлених чиновників і тіньових бізнесменів; формування національних ринкових інститутів, необхідних для підтримки експорту; максимально можливе зниження податків для малого і середнього бізнесу [9, с.61].

Ці заходи, безумовно, здатні забезпечити покращення інвестиційного клімату, сприяти залученню інвестицій в країну і прискоренню економічного та науково-технічного розвитку, оскільки саме інвестиції забезпечують доступ до

інновацій, призводять до модернізації підприємств та виробництв, забезпечують створення нових робочих місць та ін..позитивним змінам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Офіс України зі сприяння інвестиціям «UkraineInvest». [Електроний ресурс]. – URL: <https://ukraineinvest.com/>
2. Польське агенство з інвестицій та торгівлі «Polish Investment, Trade Agance». Investment incentives. [Електроний ресурс]. – URL: https://www.paih.gov.pl/our_services/investor_package/investment_incentives?fbclid=IwAR17Id_ZONgqk8YOUUGHwffZnX-djcloT4aumR550zFbnB9YjNq1DCRYQ30
3. Українці є кінцевими інвесторами 22% прямих іноземних інвестицій, - НБУ: матеріали українського інформаційного порталу «РБК-Україна»; випуск від 18.07.2018. [Електроний ресурс]. – URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/ukraintsy-vlyayutsya-konechnymi-investorami-1531938790.html>
4. Скільки іноземних інвестицій надійшло в Україну в 2010-2018 роках: Аналітичні матеріали аналітичного порталу «Слово і Діло», ГО «Система народного контролю Слово і Діло». [Електроний ресурс]. – Випуск від 31 08. 2018 р. – URL: <https://ru.slovoidilo.ua/2018/08/31/infografika/jekonomika/skolko-inostrannyx-investicij-postupilo-ukrainu-2010-2018-godax>
5. Про бідного інвестора замовте слово... Журнал «Я Кореспондент», 2018. – Випуск від 14.03.2018р. [Електроний ресурс]. URL: <https://blogs.korrespondent.net/blog/business/3950900/>
6. Корупція і рейдерство відлякують інвесторів в Україні більше, ніж війна: аналітичні матеріали національного антикорупційного порталу «Антикор». – Випуск від 11.04.2018р. [Електроний ресурс]. – URL: <https://antikor.com.ua/articles/231665-korruptsija-i-rejderstvo-otpugivajut-investorov-v-ukraine-boljshe-chem-vojna-fr-antsuzskij-deputat>
7. Аналітичні матеріали світового банку. [Електронний ресурс]. – URL: <https://www.worldbank.org>
8. Інвестори розповіли, що заважає їм працювати в Україні: за даними національного антикорупційного порталу «Антикор». Випуск від 14.09. 2018 р.. [Електроний ресурс]. – URL: <https://antikor.com.ua/articles/258866-investory-rasskazali-hto-meshaet-im-rabotatj-v-ukraine>
9. Стельмах Я.В. Іноземні інвестиції: сучасний стан та тенденції розвитку в Україні. [Електроний ресурс] – URL: https://ukrlogos.in.ua/documents/18_04_2018_113.pdf
10. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
11. Охрименко О.О. Динаміка ВВП України та інвестицій. Аналітичні матеріали. [Електроний ресурс]. URL: https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=882528535204733&id=233884996735760